FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT MICHAEL B. ELMER

föredraget den 14 november 1996 *

1. Pretura circondariale di Verona, Italien, har ställt en fråga till domstolen för förhandsavgörande beträffande tolkningen av olika tillämpningsföreskrifter för bidragssystemet för råtobak. Frågan har uppkommit i en tvist om vilken omräkningskurs som skall användas vid beräkningen av det bidrag som skall utbetalas till en producent av den producentsammanslutning som har levererat producentens råtobak till det aktuella bearbetningsföretaget.

Grundförordningen

2. Genom rådets förordning (EEG) nr 2075/92 av den 30 juni 1992 om den gemensamma organisationen av marknaden för råtobak [1] (nedan kallad grundförordningen) beviljas genom bearbetningsföretagen stöd till producenterna av råtobak i form av ett bidrag för leverans av bladtobak till bearbetningsföretagen.

3. Artiklarna 5, 6.1 och 12.1 i grundförordningen lyder enligt följande:

"*Artikel 5*

Bidraget skall beviljas på följande villkor:

— — —

b) Kvalitetskraven skall vara uppfyllda.

c) Producentens leverans av bladtobaken till det företag som utför den första beredningen skall ske enligt ett odlingskontrakt.

* Originalspråk: danska.

1 — EGT L 215, s. 70, senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 415/96 av den 4 mars 1996 om ändring av förordning (EEG) nr 2075/92 om den gemensamma organisationen av marknaden för råtobak och om fastställande av garantitröskeln för bladtobak per tobakssort för skördarna 1996 och 1997, EGT L 59, s. 3.

Artikel 6

1. Odlingskontraktet skall omfatta

— en förpliktelse för det företag som utför den första beredningen att vid leverans av den mängd som kontraktet omfattar utöver uppköpspriset betala tobaksodlaren ett belopp som är lika med bidragsbeloppet,

— en förpliktelse för odlaren att till det företag som utför den första beredningen leverera råtobak som uppfyller kvalitetskraven.

— — —

Artikel 12

1. För att utbudet skall koncentreras och anpassas till de kvalitetskrav som ställs av marknaden skall ett särskilt stöd motsvarande 10 % av bidraget beviljas när odlingskontrakt ingås mellan beredningsföretag och erkända producentsammanslutningar, förutsatt att de leveranser som kontraktet omfattar hänför sig till den totala produktionen från sammanslutningens medlemmar."

Tillämpningsförordningen

4. Kommissionens förordning (EEG) nr 3478/92 av den 1 december 1992 om tillämpningsföreskrifter för bidragssystemet för råtobak [2] (nedan kallad tillämpningsförordningen) innehåller följande bestämmelser av betydelse för målet:

"Det bör fastställas att bidraget uttryckt i nationell valuta skall vara de[t]samma för alla producenter som levererar tobak till bearbetningsföretag under en bestämd period genom att den omräkningskurs som gäller i början av det aktuella produktionsåret tillämpas" (nionde övervägandet i ingressen).

"Artikel 2

— — —

2. Odlingskontrakt skall ingås för varje enskild grupp av tobakssorter. Kontraktet

2 — EGT L 351, s. 17, senast ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 1350/96 av den 11 juli 1996 om ändring av förordning (EEG) nr 3478/92 om tillämpningsföreskrifter för bidragssystemet för råtobak, EGT L 174, s. 15.

förpliktar bearbetningsföretaget att ta emot de kvantiteter av bladtobak som anges i kontraktet och producenten eller producentsammanslutningen att leverera samma kvantiteter till bearbetningsföretaget i den utsträckning som deras produktion tillåter.

Artikel 6

Den tobak som levereras till bearbetningsföretagen skall vara av fullgod handelskvalitet och fri från de egenskaper som anges i bilaga 2. Avtalsparterna kan avtala om strängare kvalitetskrav.

3. Odlingskontrakten skall åtminstone innehålla följande uppgifter:

— — —

Artikel 8

— — —

1. Det bidrag som bearbetningsföretaget skall betala producenten ... skall beräknas på grundval av vikten av den bladtobak av den aktuella sorten som uppfyller de minsta kvalitetskraven och som övertas av bearbetningsföretaget. ...

h) Den kvalitet som priset gäller.

i) De avtalade minsta kvalitetskraven.

— — —

— — —

Artikel 9

k) Tidsfristen för betalning av inköpspriset, som får vara högst en månad efter avslutad leverans.

1. Utom vid force majeure skall producenten leverera hela sin produktion till de företag som utför den första bearbetningen senast den 15 maj året efter skördeåret, annars skall deras rätt till bidraget vara förverkad.

— — —

— — —

Artikel 10

1. Bearbetningsföretaget skall betala producenten ett belopp motsvarande bidraget senast en månad efter det att varje leverans enligt kontraktet är avslutad. ...

— — —

Artikel 12

1. De bidrag som betalas ut till producenterna skall återbetalas till bearbetningsföretagen på deras begäran mot uppvisande av ett kontrollbevis som utfärdas av de behöriga myndigheterna efter det att alla leveranser till bearbetningsföretaget från en skörd har kontrollerats. ...»

Kvotförordningen

5. Kommissionens förordning (EEG) nr 3477/92 av den 1 december 1992 om tillämpningsföreskrifter för kvotsystemet för råtobak för skördeåren 1993 och 1994 [3] (nedan kallad kvotförordningen) [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå] innehåller bestämmelser om fastställande av bearbetningskvoter och utfärdande av odlingslicenser och i artikel 2 tredje strecksatsen föreskrivs följande:

»*Artikel 2*

I denna förordning avses med

— — —

— producent: en fysisk eller juridisk person eller en sammanslutning av sådana personer, som till ett bearbetningsföretag levererar råtobak, vilken vederbörande själv eller medlemmarna i eget namn och för egen räkning har producerat som ett led i ett odlingskontrakt som har ingåtts av denne själv eller på dennes vägnar.

— — —»

Förordningen om särskilt stöd

6. I artikel 2.2 i kommissionens förordning (EEG) nr 84/93 av den 19 januari 1993 om särskilt stöd till producentsammanslutningar

3 — EGT L 351, s. 11.

inom tobakssektorn [4] (nedan kallad förordningen om särskilt stöd) föreskrivs följande:

"Artikel 2

— — —

2. Saluföring genom sammanslutningen enligt punkt 1 e skall omfatta minst följande:

— Att sammanslutningen i eget namn och för egen räkning ingår odlingskontrakt som omfattar medlemmarnas sammanlagda produktion.

— Leverans av medlemmarnas sammanlagda produktion.

— Förberedelse av produkterna för leverans till bearbetningsföretagen."

Omräkningsförordningen

7. Kommissionens förordning (EEG) nr 3477/93 av den 17 december 1993 om de jordbruksomräkningskurser som skall användas i tobakssektorn [5] (nedan kallad omräkningsförordningen) innehåller följande bestämmelse:

"Artikel 1

Den jordbruksomräkningskurs som skall användas för att räkna om det bidragsbelopp och det förskott på bidrag som avses i artikel 3 i förordning (EEG) nr 2075/92 till nationell valuta, skall vara den kurs som gäller den 1 augusti skördeåret för leveranser till den 31 december det året, och den kurs som gäller den 1 januari påföljande år för leveranser som inträffar senare."

Målet vid den nationella domstolen

8. Impresa Agricola F. lli Buratti (nedan kallat Buratti) bedriver tobaksproduktion och är medlem av producentsammanslutningen Tabacchicoltori Associati Veneti soc. coop. a. r. l. (nedan kallad sammanslutningen). I maj 1993 ingick sammanslutningen ett odlingskontrakt med bearbetningsföreta-

4 — EGT L 12, s. 5.

5 — EGT L 317, s. 30. Förordningen trädde i kraft dagen efter det att den offentliggjordes i EGT, den 18 december 1993, men tillämpades från den 1 juli 1993.

get Cooperativa Tabacchi Verona (nedan kallat företaget), vilket omfattade samtliga medlemmars produktion av tobakssorten "Bright" från skörden år 1993.

9. Beslutet om hänskjutande innehåller inga upplysningar om de faktiska omständigheterna kring leveransen av tobaken. Enligt de skriftliga yttrandena i målet avlämnade emellertid medlemmarna av sammanslutningen under perioden augusti 1993 till januari 1994 tobak till ett lager som företaget hade upplåtit gratis till sammanslutningen. Avlämningsbevis utfärdades med en rad faktiska uppgifter om tobaken. Avlämningsbevisen innehöll dessutom följande förklaring: "[Företaget] förklarar att föreliggande bevis inte innebär att nämnda företag står faran för tobaken". Överenskommelsen mellan sammanslutningen och företaget om klassificering av tobaken skrevs under den 28 januari 1994. Enligt företagets mervärdesskatteredovisning framgår att äganderätten till den ifrågavarande tobaken övergick till företaget den 7 och 31 januari 1994.

10. Företaget utbetalade bidraget till sammanslutningen på grundval av den omräkningskurs som gällde den 1 augusti 1993 och anförde till stöd för att välja kursen från detta datum att såvitt angår odlingskontrakt som har ingåtts med producentsammanslutningar skall datumet för "leverans[en] enligt kontraktet" till bearbetningsföretaget inte beaktas utan det datum då "avlämnande" sker till producentsammanslutningen.

11. Buratti, som under år 1993 avlämnade 88 529 kg tobak till sammanslutningen, erhöll ett bidrag för detta som även det var omräknat på grundval av jordbruksomräkningskursen den 1 augusti 1993. Buratti anser emellertid att jordbruksomräkningskursen den 1 januari 1994 skulle användas vid omräkningen av bidraget, eftersom tobaken enligt Buratti levererades till företaget först i januari 1994. Buratti har därför väckt talan mot sammanslutningen vid Pretura circondariale di Verona och yrkar betalning av skillnaden mellan det belopp som beräknats på grundval av omräkningskursen den 1 augusti 1993 som sammanslutningen har använt och den högre omräkningskursen den 1 januari 1994.

Tolkningsfrågan

12. Genom beslut av den 27 juli och den 4 september 1995 har Pretura circondariale di Verona ställt följande fråga till domstolen:

"Skall bestämmelserna i [tillämpningsförordningen], och i synnerhet artiklarna 10 och 11, tolkas på så sätt att det datum som skall beaktas för att tillämpa jordbruksomräkningskursen på beloppet för bidraget för bearbetning är det datum då tobaken levererades till bearbetningsföretaget av producentsammanslutningen eller är det i stället det datum då produkten avlämnades till

sammanslutningen av den enskilde producenten samt vad innebär uttrycket 'leverans enligt kontraktet' i den mening som avses i dessa bestämmelser?"

13. Den i frågan nämnda artikel 11 första meningen i tillämpningsförordningen är upphävd med verkan från den 1 juli 1993 och har ersatts med ovannämnda artikel 1 i omräkningsförordningen, vilken har motsvarande innehåll. Såsom framgår av denna bestämmelse är den jordbruksomräkningskurs som skall användas vid omräkning av bidraget till nationell valuta den som gäller den 1 augusti skördeåret för leveranser till den 31 december det året, och den kurs som gäller den 1 januari påföljande år för leveranser som inträffar senare.

14. Den nationella domstolen vill således egentligen veta om uttrycket "leveranser" i artikel 1 i omräkningsförordningen, för det fall en producentsammanslutning befinner sig mellan producenten och bearbetningsföretaget, skall tolkas så att det avser producentsammanslutningens leverans av tobak till bearbetningsföretaget eller den enskilde producentens avlämnande av tobak till sammanslutningen. Den nationella domstolen vill vidare i detta sammanhang få klarhet i hur uttrycket "leverans enligt kontraktet" i artikel 10 i tillämpningsförordningen skall tolkas.

Förfarandet vid domstolen

15. Endast kommissionen och Buratti har inkommit med yttranden till domstolen i målet. De har gjort gällande att det följer av ordalydelsen av och systematiken i bestämmelserna att det avgörande datumet för vilken omräkningskurs som skall användas är det datum då tobaken levererades till bearbetningsföretaget, oavsett om leveransen utfördes av en enskild producent eller av en producentsammanslutning. Kommissionen har dessutom hävdat att "leverans enligt kontraktet" i artikel 10 i tillämpningsförordningen är ett gemenskapsrättsligt uttryck, vars innehåll måste fastställas oberoende av nationell rätt. Uttrycket avser att tobak fysiskt avlämnas till ett bearbetningsföretag i enlighet med ett odlingskontrakt. Buratti har gjort gällande att en "leverans enligt kontraktet" är en fysisk leverans för att fullgöra den leveransförpliktelse som följer av odlingskontraktet, som utförs av den producent eller den producentsammanslutning som har ingått odlingskontraktet och som därmed har åtagit sig leveransförpliktelsen.

Bedömning

16. Tolkningsfrågan har uppkommit i ett mål mellan en producentsammanslutning och en producent om storleken på det bidrag som sammanslutningen har utbetalat till producenten. Den fråga som den nationella domstolen har ställt till domstolen avser emellertid hur bidraget skall beräknas i förhållandet mellan ett bearbetningsföretag och en producentsammanslutning. När den nationella domstolen anser att denna fråga är

relevant för det mål som den har att avgöra, kan man förmodligen utgå från att detta beror på att den nationella domstolen anser att storleken på bidragsutbetalningen från bearbetningsföretaget till producentsammanslutningen i föreliggande fall är avgörande för storleken på det bidrag som skall utgå från sammanslutningen till producenten.

17. Jag vill i detta sammanhang understryka att utgångspunkten i grundförordningen är den situationen att det är en producent som levererar råtobak till ett bearbetningsföretag. I artiklarna 5 och 6 i grundförordningen föreskrivs till exempel att bidraget beviljas på villkor att leverans sker enligt ett odlingskontrakt som har ingåtts mellan en producent och ett bearbetningsföretag. Det framgår emellertid av artikel 12 i grundförordningen att man har velat främja bildandet av producentsammanslutningar genom att ett särskilt stöd motsvarande 10 procent av bidraget beviljas när odlingskontrakt ingås mellan ett bearbetningsföretag och en producentsammanslutning. I de fall då en producentsammanslutning har inträtt mellan producenten och bearbetningsföretaget skall de bestämmelser i förordningen i vilka uttrycket producent förekommer således förstås som att de hänvisar till en producent eller en producentsammanslutning. Detta framgår inte endast av artikel 2.2 i tillämpningsförordningen om vilka parter som ingår odlingskontrakten, utan även av artikel 2 tredje strecksatsen i kvotförordningen, enligt vilken uttrycket producent också omfattar producentsammanslutningar.

18. När det i artikel 1 i omräkningsförordningen fastställs att det datum som är avgörande för vilken omräkningskurs som skall användas är det datum då producenten levererar råtobaken till bearbetningsföretaget, skall detta, för det fall en producentsammanslutning har inträtt mellan producent och bearbetningsföretag, på motsvarande sätt förstås som att det avser den tidpunkt då producentsammanslutningen levererar till bearbetningsföretaget. Detta understryks för övrigt av ordvalet i artikel 2.2 i förordningen om särskilt stöd, där det i linje härmed talas om att "sammanslutningen i eget namn och för egen räkning ingår odlingskontrakt som omfattar medlemmarnas sammanlagda produktion", respektive om "leverans" till sammanslutningen "av medlemmarnas sammanlagda produktion [som f]örberedelse av produkterna för leverans till bearbetningsföretagen". Uttrycken "leverans" och "leveranser" i artikel 10 i tillämpningsförordningen respektive i artikel 1 i omräkningsförordningen bör således tolkas så att de avser producentsammanslutningens leverans av råtobak till ett bearbetningsföretag. Uttrycken avser däremot inte producentens avlämnande av råtobak till producentsammanslutningen.

19. Denna slutsats får för övrigt stöd av att uttrycket "leverans enligt kontraktet" i artikel 10 i tillämpningsförordningen används i samband med fastställelsen av fristen för betalning av ett belopp motsvarande bidraget. Det kontrakt som det här hänvisas till måste vara det odlingskontrakt som nämns i artiklarna 5 c och 6.1 i grundförordningen och i artikel 2.2 och 2.3 i tillämpningsförord-

ningen och som har ingåtts mellan producentsammanslutningen och bearbetningsföretaget.

20. När uttrycket "leverans enligt kontraktet" används i artikel 10 i tillämpningsförordningen — och endast där — skall detta ses i samband med att det i denna bestämmelse fastställs en förfallodag för betalningen av det belopp som motsvarar bidraget. Om detta uttryck inte användes skulle det kunna leda till missförstånd om att ett bidrag skulle utbetalas även om den levererade varan inte uppfyllde villkoren i odlingskontraktet. Uttrycket "enligt kontraktet" innebär således endast en precisering av att bearbetningsföretaget inte skall betala ut bidrag för en bristfällig vara.

21. För att bidrag skall utgå skall "leverans[en]" således skall vara "enligt kontraktet" och man kan då fråga sig om uttrycket leverans också skall förstås som leverans i kontraktsrättslig mening. Det kan emellertid enligt min uppfattning inte antas att syftet med de gemenskapsrättsliga bestämmelserna har varit att överlåta till parterna att efter eget gottfinnande, genom sitt avtal om leveranstidpunkt, själva bestämma när bidraget skall utbetalas. Köprättsliga leveransvillkor innebär exempelvis ofta att leverans äger rum när varan avlämnas till en transportör och således långt innan köparen (bearbetningsföretaget) har fått den besittning till varan som är nödvändig för att den skall kunna bearbetas. Om uttrycket "leverans" i förordningen skulle förstås så att det hänvisade till köprättsliga regler, vilka ju ännu inte har harmoniserats på gemenskapsplanet, skulle det kunna uppstå skillnader i tillämpningen av den gemensamma organisationen av marknaden från en medlemsstat till en annan. Enligt artikel 189 i fördraget har emellertid förordningar allmän giltighet och är bindande i alla delar samt är direkt tillämpliga i varje medlemsstat. Enligt min mening skulle det inte vara förenligt med denna bestämmelse att fristen för betalning av bidraget varierade från en medlemsstat till en annan. Samma datum för omräkningskursen måste användas i alla medlemsstater. Begreppet leverans måste således vara ett gemenskapsrättsligt begrepp vars innehåll är oberoende av nationell rätt.

22. Eftersom leveransen av råtobak är den faktiska omständighet som utlöser bearbetningsföretagets förpliktelse att betala det belopp som motsvarar bidraget, är det enligt min mening naturligast att, som kommissionen har föreslagit, förstå begreppet leverans som avlämnande till bearbetningsföretaget. Uttrycket avlämnande måste enligt min mening även omfatta vissa tillfällen då tobaken befinner sig i ett led som klart kan jämställas med avlämnande och då det skulle vara ett uttryck för formalism att behandla denna situation annorlunda än den situation då avlämnande har skett, till exempel då avlämnande har skett till en underentreprenör som skall bearbeta tobaken åt bearbetningsföretaget. Då tidpunkten för avlämnande i allmänhet även är den tidpunkt då säljarens (producentens, producentsammanslutningens) stoppningsrätt upphör, har denna tolkning till syfte att säkerställa att bidraget utbetalas först när bearbetningsföretaget har fått den rådighet över tobaken som är en förutsättning för att företaget skall kunna utföra den bearbetning som tillför tobaken ett mervärde, så att bearbetningsföretaget när det säljer sin produkt kan erhålla en intäkt som täcker det inköpspris som det har betalat till producenten eller producentsammanslutningen.

Förslag till avgörande

23. Jag föreslår mot denna bakgrund att domstolen skall besvara den fråga som har ställts av Pretura circondariale di Verona enligt följande:

För det fall bearbetningsföretaget har ingått ett odlingskontrakt med en producentsammanslutning skall uttrycken "leverans enligt kontraktet" och "leveranser", i artikel 10 i kommissionens förordning (EEG) nr 3478/92 av den 1 december 1992 om tillämpningsföreskrifter för bidragssystemet för råtobak respektive i artikel 1 i kommissionens förordning (EG) nr 3477/93 av den 17 december 1993 om de jordbruksomräkningskurser som skall användas i tobakssektorn, tolkas så att de avser den tidpunkt då den råtobak som nämns i odlingskontraktet avlämnas till bearbetningsföretaget.